

Pastiersky list Banskobystrickej diecézy – Prvá adventná nedeľa 2023

Drahí bratia a sestry!

Dnešnou nedeľou začíname Adventné obdobie. Advent má vždy charakter prípravy na príchod Božieho Syna – Ježiša Krista k nám, na túto zem.

V tomto liste vám chceme povedať o príprave, ako správne a s duchovným úžitkom prijímať Eucharistiu. Vieme, že viacerí veriaci sa znepokojili, že už aj na Slovensku je možné prijímať Eucharistiu do rúk (tak ako je to vo väčšine krajín sveta). Aj keď je táto možnosť prijímania dobrovoľná a každý prijímajúci má slobodu rozhodnúť sa, akým spôsobom chce prijímať, stretávame sa s ľuďmi, ktorí prijímanie do rúk úplne odmietajú. A to nielen vo vzťahu k sebe, ale aj k druhým. Usilujú sa tento spôsob prijímania celkom zamedziť. Dokonca tvrdia, že ide o znesvätenie Eucharistie, ba že sám diabol má radosť z prijímania Eucharistie do rúk.

Ako dobre vieme, prijímanie do rúk nie je nové. V Cirkvi bolo bežné od začiatku, viac ako tisíc rokov. Okrem iných svätcov aj svätý Ján Zlatoústý v homílii píše: „Povedzte mi, či by ste sa rozhodli pristúpiť k obete s neumytými rukami? Myslím, že nie. Ale radšej by ste si zvolili, že vôbec neprídete, ako by ste mali prísť [na prijatie Eucharistie] so špinavými rukami. A potom, keď ste takí svedomití v tejto maličkosti, prichádzate so zašpinenou dušou, a tak sa odvážite dotýkať sa jej?! A pritom ruky ju držia len chvíľu, ale do duše vstupuje celkom!“ (*Tretia homília na List Efezanom*). Pravdou je, že v priebehu druhého kresťanského tisícročia sa zaužívalo prijímanie do úst. Avšak návrat k prvej možnosti prijímania nie je nelegitímny. Stovky miliónov katolíkov prijímajú nášho Pána po celý svoj život len do rúk. Tvrdiť, že daný spôsob je zlý, či znesväcujúci, je veľkou opovážlivosťou voči minulosti, aj voči týmto našim bratom a sestrám po celom svete v súčasnosti. A povedzme to priamo: môže to byť istý prejav pýchy a nezriadeného pocitu duchovnej nadradenosti voči ostatným. Veď jednoduché zamyslenie každému ukazuje, že ľudské ruky nie sú menej hodné Eucharistie, než je ľudský jazyk!

Kristus Pán, ktorý nás miluje tak nesmierne, že sa nám dal za pokrm, šiel oveľa ďalej, než len k tomu, aby nám dovolil dotknúť sa ho. On nám umožňuje jesť eucharistický chlieb: áno, Boží Syn sa nám dal za pokrm a my ho jeme a pijeme v Eucharistii! On sa v našich telách stáva potravou, so všetkými dôsledkami, ktoré z toho vyplývajú! Až takto ďaleko a nepochopiteľne, zašiel Pán v prejave svojej lásky voči nám. Z akého dôvodu by teda práve hmat – ruka, ako jeden z ľudských zmyslov, mal byť vylúčený z tejto nesmiernej skúsenosti úplného sebadarovania nášho Pána?

Pravdaže, existuje dôvod, ktorý v tejto súvislosti chápeme: je to naša úcta k Eucharistii. Keby sme túto úctu stratili, keby sme brali sväté prijímanie ako „oplátku“, to by sme sa vážne previnili. Svätý Ján Zlatoústý však jasne hovorí: neprijímať so zašpinenou dušou! Áno, toto je najdôležitejšie vo vzťahu k Eucharistii – vnútorná dispozícia srdca, teda čistá duša bez ťažkého hriechu. O toto najdôležitejšie sa musíme usilovať. Eucharistiu nesmieme prijímať bez stavu posväcujúcej milosti a bez predchádzajúcej duchovnej prípravy (patričnou modlitbou a eucharistickým pôstom).

Úloha vysluhovateľov Eucharistie – kňazov, diakonov, rozdávatel'ov – je veľmi dôležitá. Neúnavne musia ohlasovať, že neprijímame hocijaký chlieb a hocijaké víno, ale Telo a Krv nášho Pána Ježiša Krista. A práve preto sme všetci povinní pripraviť sa a vzdať Pánovi náležitú úctu v okamihu prijímania, či prijímame na jazyk (niektorí prijímajúci ledva pootvorí ústa), alebo prijímame do rúk.

Je potrebné, aby prijímajúci keď ide prijímať, dal jasne najavo, ako mieni prijímať. Ak do úst, tak s ústami primerane otvorenými – s jazyk na spodnej pere, tak, aby do nich rozdávatel' mohol Eucharistiu vložiť. Ak do rúk, tak s rukami zdvihnutými do výšky hrude – srdca,

s jednou rukou položenou na druhej, vytvárajúc tak pre Pána akoby „trón“, dôstojné miesto, kam rozdávatel môže sväté prijímanie položiť. Nie na poslednú chvíľu, ale vopred treba rozdávatelovi dať najavo, ako chceme prijímať. Potom, ak prijímame na ruku, treba hneď, pred rozdávatelom, aby to aspoň periférne videl, vložiť Eucharistiu do svojich úst. Nesmie sa odísť preč s Eucharistiou v rukách.

Druhá záležitosť, drahí bratia a sestry, ku ktorej sa treba vyjadriť, je prijímanie na kolenách. Ono totiž môže byť prejavom úcty k Eucharistii, ale môže byť aj prejavom svojvôle, či dokonca neposlušnosti. Faktom je, že každé gesto v liturgii má svoje pravidlá. A kto chce správne prejavovať opravdivú úctu, ten tieto pravidlá rešpektuje.

Náš sprievod na sväté prijímanie je prejavom putujúcej Cirkvi, teda spoločenstva tých, ktorí uverili v Krista a sú na ceste do nebeského Jeruzalema. Vždy, keď kráčame uličkou kostola, aby sme prijali jeho Telo a Krv, pripájame sa k nespočetným zástupom všetkých pokrsťených, ktorí tu boli pred nami, k našim blízkym, k vyhláseným i nevyhláseným svätým v priebehu vekov, ktorí vo svojom čase tvorili súčasť tohto obrovského prúdu veriacich.

Sprievod na sväté prijímanie je v tomto duchu činnosťou Kristovho Tela spájajúceho mnoho buniek. Kristovo Telo je teda zároveň znakom aj prameňom ich jednoty. Je potrebné, aby sme v rozhodujúcich okamihoch dokázali prejavovať jednotu i poslušnosť, a nerobili si každý to, čo chce. Smernice *Rímskeho misála* hovoria jasne. Ak konferencia biskupov rozhodne o prijímaní postojačky, má určiť aj prejav úcty, ktorú veriaci vzdajú pred tým, ako ku svätému prijímaniu pristúpia. V niektorých krajinách je týmto prejavom úklon hlavy tesne pred svätým prijímaním. Na Slovensku však máme, na rozdiel od iných krajín, spoločné pokľaknutie navyše. Všetci veriaci si kľakajú pred svätým prijímaním na výzvu „Hľa, Baránok Boží!“ V iných krajinách sa to nerobí. Keď teda máme na Slovensku tento biskupmi určený spoločný prejav úcty, nie je na mieste, aby sme si k nemu svojvoľne pridávali ešte ďalší – teda kľakanie v okamihu svätého prijímania.

Ak niekto predsa len chce sväté prijímanie prijať po kľáčačky, aj v tomto smere existuje jednoznačné usmernenie *Rímskeho misála*. Taký veriaci má prísť až na záver, potom, ako už všetci ostatní Eucharistiu prijali. Nemá narúšať zhromaždenie prijímajúcich, ktorí prijímajú postojačky, ale má sa zaradiť na koniec. Predíde sa tak komplikáciám a nejakým zmätkom medzi veriacimi.

S pastierskou láskou vám, drahí veriaci, píšeme tieto slová, hoci si uvedomujeme, že nie všetci budú s nimi spokojní. Pravá láska („Boh je Láska“) však neexistuje bez poriadku a pravidiel. A pravidlá, o ktorých rozhodujú biskupi, nesmerujú k tomu, aby niekoho ukracovali o zbožnosť, ale práve naopak, aby čo najväčšiu zbožnosť oslobodenú od svojvôle podporovali.

Prosíme vás, drahí bratia a sestry, aby ste aj tento pastiersky list prijali v tomto duchu: veľmi nám záleží na úcte k Eucharistii. Zároveň chceme dbať o to, aby sa v našich spoločenstvách dodržiavali pravidlá, ktoré boli dohodnuté na základe starostlivého zvažovania: aby sa nepresadzoval individualizmus, ale vzájomná snaha o čo najlepšie uctievanie Pána a o jeho najzbožnejšie prijímanie, nielen čo sa týka jednotlivcov, ale aj v spoločenstve so všetkými ostatnými. Prosíme vás, takto pripravme tú najkrajšiu cestu Pánovi!

Vyprosujeme vám hojnosť Božích milostí a štedré ovocie úcty k Eucharistii.

Zo srdca vás žehná váš biskup

Mons. Marián Chovanec